

श्रीहरिकृष्णाय नमो नमः

श्रीमुखसिंहांत

सरगुरुधर्मानंदस्वामी तत्रैव क. परेत
गोविंदमालबापुजी एव पाव्युंछे ॥

अमरावाद.

दिलिदरवाजे मालिवाडानिपोलमां प. १६ सा ६
दीराचंदे पोतानामकावमां श्रीलाप्रेसछा छापी

संवत् १९६४

किमत ६ आना

कापीलरत्नार

शा. हरिजाल. रवीमचंद.

३४५० ॥ श्रीमुख सिद्धांत ॥

(१)

॥ श्रीहरिकृष्णाय नमो नमः ॥ संवत् १८२२ आश्विनी
सेवा विसर्गापागणवदिधचोथनेदिवसमहाराज
श्रीहरिकृष्णभगवानगामश्रीधोलकामध्येपंडराश्रं
वासंकरदरखरामनेघरेउगमणेबासूश्रोरडानि
आगत्यचोकमांपाटउपरगादितकीयेजुक्तदोलि
योबीछाव्योहतोतेउपरविराजमानथयाहत्तानेसर्वे
जरीयानीवस्त्रधारणकर्याहत्तानेकंठमांगुजाबना
पुष्पनाहारधारणकस्याहताश्रनेपुष्पनाबाजुगज
रातोरानेगुछसर्वेश्रंगमांसोभिरयाहत्तानेललाट
नेविषेकेशरनिश्ररचानेकंकुनोचांदलोकस्योह
तोनेपोतानामुखारविंदनीआगत्यसाधुतथाघण
कदरिभक्तनीसभाभराऽनेवेठीहति॥ पछेपंडराश्रं
बाशंकरेमहाराजनिपुजाकरिनेआरतिधुन्यकरी
पछेसर्वेसभाप्रत्येमहाराजकपादष्टीकरिनेबोल्या
सर्वेनामोक्षनोएकजसिद्धांतछेअनेतेसिद्धांतवेदमा
संपुरणकत्थोछेपणतेवेदनोअर्थअंतीशेगुढछे॥

तेप्रतक्षसतपुरुषनामुखविनाकोईनेमोतानीमेले
 समजातो नथी माटे वेदना करताय किजवेदसवला
 समजायछे ते सारु वेदना त्रण अंग के वायछे ते त्रण
 ग किया तो एक कर्म विजुं उपासनाने विजुं ज्ञान ए वि
 रित्ये वेद त्रिय के वायछे हवे कर्म ते संतो कर्म अकर्म
 ने विकर्म एक कर्म ना त्रण भेदछे ते मां कर्म ते संतो ज
 क्तकर्ता परमेश्वर ते निआज्ञा पालवी ने जक्तनो नाश
 कारका वाजे कामादिक दोश ते नो नियम राखवो के
 तां ग्रहस्थ ने पोता निपरणो लिखि होय ते ने विषे भोग बु
 धि राखवी ते पण अभावे जुक्त के तां हाड मांस ना लो
 चारुपजाणी ने राखवी अने ते विना बिजिस्त्रि ने विषे
 तो संकल्प पण न करवो अने जे त्यागी होय ते ने अष्टप्र
 कारे स्त्रि नो त्याग राखवो ने जे सधवा स्त्रियुं होय ते ने प
 रपुरुष नो त्याग राखवो अने जे विधवा स्त्रि होये ते ने ते
 त्यागी नीपे वे पुरुष मात्र नो सर्व प्रकारे त्याग राखवो
 ए विरित्ये काम लोभादी कने विषे सउ निआज्ञा प्रमा

(3)

लोवरतवुं तेनुं नाम धर्मकेवाय अनेजेकामादिकने
विषेअनीयमपलोवरतवुं तेनुं नाम अकरमकेवाय
केतां अधर्मकरमकेवाय ते अधर्मकर्मनोकरनारो।
जीवछेतेन कर्मां जायछेने आजा पुर्वक कर्मनोकरना
रोजिवस्वरगमां जायछे अने विकर्मएटले निष्काम।
कर्म कर्तुं केतां कर्मतो तेनुं ते पाण ते परमेश्वर निआजा
पुर्वक कर्तुं ने परमेश्वर मारा उपर प्रसन्न थाय एमस
मजिने कर्म करवुं तेनुं नाम विकर्मएटले निष्काम क
र्मकेवाय अने ते निष्काम कर्म करिने अंतः कर्णाशुद्ध
थायछेने इंदियुं निममां थायछे पाण ते सकले धर्म क
रिने विषयनो अभाव थातो नथी केम के देह ने पोता
नुं रूपमानेछे ते देह पाण मायामां थिययोछे ने विषय
पाण मायामां थिययाछे माटे देह ऊंतारे विषय मारा
ते पोताना जणाय त्यां सुधितेनो अभाव थाय नदिअ
ने जो पारका जणाय तो तेनो सेहे जे ज अभाव थाय
जेम पोताना मोहानुं फंकछे तेने पोतानुं जाणुंछे तो

(४)

तेनेघडीयेघडीयेगलिजायछेपणतेनोकोइदाडे।
अभावथातो नथीअनेजोबिजानामोदानुंयुकहे
यतोतेनोअतिशेअभावथायछेनेतेथुंकपारकुंको
इरित्येगलवानुंमनथायजनहितेमपंचविषयछेतेप
णथुकनाकरतांतेकोटिगणानकाराछेनेनर्करूप
छेपणदेहोहंबुधिवालेपोतानाविषयनेमान्याछेमा
टेतेनोअभावथातो नथीनेप्रितियेकरिनेजिवजेतेविष
यनेभोगवेछेअनेजोदेहोहंबुद्धीटलिजायतोविषय
नोअतिशेअभावथाइजायतेसारुसत्पुरुषजेतेजिव
नेनिष्कामकर्मनिष्ठताकराविनेपछेदेहआत्माना
वेगलापणारूपज्ञानकरावेछेजेशब्दविषयनुंजेसु
खडःखछेतेतोओत्रइंहीनेनेदिगपालदेवनेनेअंत
ःकरणेछेपणतेनुंसुखडःखआत्मानेलेशमात्रनहो
यकेमकेदेहमांआत्माहोयपणजोकानइदिनादेव
उठिजायतोशब्दइंदिनुंसुखडःखकोइदाडेलेशमा
त्रथायनहीमाटेकाननेतेनादेवनेसुखडःखथाय

छेपणआत्मानेशब्दनुंस्फुटः खलेशमात्रथातुंनथा
 जेमकोकनोदीकरोविशवरसनोनेमहागुणवानहो
 यनेतेमरिजायतोतेनुंअंतरमांलेशमात्रदुरवथायन
 हिअनेपोतानोदीकरोबेवरसनोहोयनेरोगिनेकुरूप
 होयपणजोतेमरिजायतोतेनुंअंतरमांमाहादुःखथा
 यकेमकेपोतानोमान्योमाटेदुःखथयुनेविजानादीक
 रानेपोतानोनथीमान्योमाटेतेनुंदुःखनथयुंतेमदेह
 थिआत्मानोखोछेएमसमऊेतोतेनेशब्दादिकपंचवि
 षयनुंदुःखलेशमात्रथायनहिएविरितेचोविशतत्व
 रूपजेमायानुंढोळुंतेथकिआत्मानेजुदोपाडीनेतेनेविषे
 स्थितिपामवीतेआत्माकेवोछेतोचैतन्यछेव्यापकछे.
 जाणानारोछेनिराकारछेअविनाशीछेअखंडछेनेचि
 दाकासरूपछेकेतांभगवाननाअंगनोप्रकाशजेअक्षर
 ब्रह्मतेनोरूपजातिछेपणतेअक्षरब्रह्मनिरअवकाश
 केतांभगवाननिमुर्तिविनातेनेविषेविजोमायानोभाग
 लेशमात्रनथिअनेचिदाकाशरूपजेआत्मातेनेविषे

(६)

अवकाशरयोछेनेतेअवकासमांसायारहीछेतेमा
याअंधकाररुपछेकेतांअज्ञानरुपएटलेपरमात्मा
नेनजाणवापणुंएजअंधकारनेएजमायानेएजजन्म
मरणुंबीजछेअनेपरमात्माकेवाछेकेसूर्यरुपछेते
जेआत्मामायानाटोलाधीजुदोसमजिनेअक्षरब्रह्म
नेविषेपोतानाआत्मानेएकत्वभावकरिनेतेनेविषे
दस्थितिपामिनेसुषुप्तःखनेसमकरिनेपछेएविरीत्येनि
ष्कामधर्मनेददकरावनारानेमायानेडरकराविनेब्रह्म
स्थितिनेपमाडनाराएवाजेज्ञानदाताप्रतक्षसद्गुरु
रुपहरितेनिमुर्तिनुंध्यानकरवुंअनेतेमुर्तिनुंध्यानकरे
छेतारेमायापणटलीजायछेनेब्रह्मरुपपणयवायछे
जेप्रतक्षपरमात्मानास्वरुपनोउतमनिर्विकल्पनिश्चेप
णथायछेनेमनुष्यनेदिव्यवेभावपरमात्मानेविषेजणा
ताहतातेवेभावटलिनेअहैतपणोपोमानुंस्वरुपजेब्रह्म
तेनेविषेदरसनथायछेतारेतेआत्मानिरअवकाशरु
पएवुंजेअक्षरब्रह्मतेरुपथायछेतारेतेआत्मानेविषे

(९)

अवकाशनासपाम्पोतारेमायापणनाशपामिअने
मायानाशपामितारेजक्तपणाटलिगयुंअनेजक्त
ष्टीमांथीगयुंतारेजन्ममरणपणाटलिजायछेएविरिते
कर्मउपासनानेज्ञानएत्रणेभेगांछेतेमांउपासनाक
रणछेनेकर्मनेज्ञानतेनुंकार्यछेतेउपासनाअखंडर
हेछेनेकर्मनेज्ञानएवेयउपासनानेविषेक्ष्यपामेछे.
केमकेमायानेडरकरवीतेनुंनामकर्मछेतेमायाटली
गडाटलेकर्मनीसमाप्तीथईरहीतेमायासेणोटलिके
परमात्मानेदेखेवेकरिनेटलितेमायाटलीएटलेकर्म
नीतोसमाप्तीथईपणपरमात्मानेदेखवारुपजेउपा
सनातेतोअखंडरहीअनेब्रह्मरुपथवुंतेनुंनामज्ञान
छेतेब्रह्मनेविषेस्थितिनेपाम्पोतारेज्ञाननिपणसमा
प्तीछेकेमकेजेकामकरीरयोतेकामनिसमाप्तिथाय
छेतेज्ञानपणशेणोइदथयुंतेतेपणपरमात्मानेध्याने
करीनेथयुंतेज्ञाननितोसमाप्तीथईपणपरमात्माना
ध्यानकरवारुपजेउपासनातेतोअखंडरहीमाटेउपा

(८६)

सनाथकीजमायातरायछेनेब्रह्मरूपथवायछेनेपर
मात्मानेसाक्षातकारपमायछेतेसारुगीतामांपण
कह्छे. ॥श्लोकः॥ सर्वधर्मान्परित्यज्य,मा
मेकंशरणं ब्रजेत्, अहंत्वांसर्वपापेभ्यो, मोक्षइष्यामि
माशुचे॥१॥दैविहेस्याद्गुणममै, मममायाडरतया,
मामेवयेपरपंते, मायामेतांतरंतिते॥२॥ ॥एवि
रित्येप्रत्यक्षपरमात्माथकिजमायातरायछेनेब्रह्मरु
पथवायछेनेब्रह्मथइनेपरमात्मानेपमायछेतेपाछुंको
इदाडेजक्तमांअवातुंनथीनेपरमात्मानाध्यानेकरिने
मायानोआकारटलिनेदिव्याकारबंधायछेनेपरमा
त्मानासाधर्मपणानेपामेछेनेपरमात्मानिमुर्तिविना
तेनिइष्टीमांबिजुंकांइरेतुंनयिनेभक्तपूर्णकामथायछे
नेप्रतक्षनिष्ठपासनाविनातोकोटिकल्पसुधिकर्मक
रुआकरेनेज्ञानकथ्याकरेपणतेणोकरीनेकोइवातनि
सिधियातीनथीजेमआकासनेसोवर्षसुधियिभेक
रिनेचाटेपणखारोखाटोलेशमात्रजणायनहितेमअ

पासनाविनातो आकाशनेचाट्ठाजेवुंछे. माटेउ
 पासनाविनातो धर्मते अधर्मछेने ज्ञानते अज्ञानछे
 माटेउ पासनाये जुक्त जे जे साधन करे ते निज सिधिया
 यछे. ने ते सर्व करवने पामे छे माटे ते समो आजत मारे
 आव्यो छे ते सावधान यइने आत्मानुं काम सुधारि लि
 यो आजत मारहित निवारता छे ॥ इति श्रीमुखसिद्धी ॥
 तसमाप्तं ॥ ॥ १ ॥ ॥ संवत् १८२२ चैत्र शुक्ल
 सेवा वीरनाथा गणवदिर्दछु ग्रने दिवस महाराज
 श्रीहरि कृष्ण भगवानगाम श्रीधोलकामध्ये पारेख
 भवानिदास जगजिवनदास निधर्मशालामां बंगला
 उपरगारित किये जुक्त दोलियो बिछाव्यो हतो ते उप
 रविराज मानयया हताने सर्वे श्वेत वस्त्रधारण कर्यो
 हताने पोताना मुखारविंद निआगल्य साधु तथा घ
 णाक हरि भक्त नि सभा भराइने बेठि हति ने रात्रि पो
 हर एक गइ हति पछे ते समे जो शिगवरी शंकर राम
 कृष्ण प्रभु पुष्पं जे हे महाराज जे पांच देव छे जे सूर्य ग

(१०)

एषतिदेविविष्णुनेशिवतेसरखाहशेकेकोऽश्र
धिकनुन्यहशेपछेमाहाराजबोल्याजेपांचेदेवस
रखाछेपणतेमांकोऽश्रधिकनुन्यनथिअनेसर्व
जक्तनाकर्ताहरतानेसर्वनाआधारनेअक्षरातिता
वाजेपरमात्मातेएकछेनेतेपरमात्मानांपांचदेवअं
गछेनेपरमातेनाअंगीछेजेमआपणेहायपगना
ककानादिकअंगछेतेमांकियुअंगनानुकेवायने
कियुअंगमोटुंकेवायणतोसर्वेअंगसरखाजछेके
मकेएकअंगनेकोऽकपुजेनेएकअंगनेकोऽकका
पेतोतेनुंस्रष्टःखतेएकपुरुषनेजथायछेतेमपांचे
देवपरमात्मानांअंगछेतेएकदेवनिस्तुतिकरेनेएक
देवनिनंदाकरेतोतेपरमात्मानिजनंदानेस्तुतिथाय
छेमाटेतेनंदानेस्तुतिनाकरनाराउपसपरमात्माप्र
मथातानथिकेमकेजेमकोऽकनुंएकअंगकापिये
नेएकअंगनेपूजियेतोतेपुरुषराजीतोथायनहिने
उलरोअतिशेकोपायमानथायतेमजेमनुष्यएकदे

वनेविजादेवनिनिंदाकरेछेतेनाउपरतोपरमात्मा।
 नोकोपथायछेमाटेपांचेदेवनेविषेपरमात्मानोभा
 वराखीनेसरखाजांणवापणतेमांभिनभावनराखवो
 अनेपुराणोमांच्यासजियेपांचेदेवनोनोखोनोखोम
 हिमाकयोछेतेपणएकपरमात्मानोजकयोछेकेमके
 तेपांचेदेवरुपेपरमात्मानागुणकयाछेतेजिवतथाइ
 श्वरनाइंदियुनेअंतःकर्णनागणनेपरमात्माप्रकासे
 छेतेगोकरिनेपरमात्मानेगणपतिएवेनामेकहीनेव्या
 सजियेपुराणमांगायाछेअनेतेपरमात्माजेतेमाया
 नुंआवरणटलाविनेजिवनेज्ञानप्रकासकरेछेमाटेस
 विताएटलेसूर्यएवेनामेकहिनेव्यासजियेपरमात्मा
 नुंजवरणनकस्कुंछेअनेगायत्रिमांजेसविताकयाछे
 तेपणपरमात्मानेजकयाछेपणआसूर्यनेनथीकया
 केमकेआसुर्यतोअज्ञीनोगोलेछेअनेजेनाएकअ
 कर्षणोकरिनेअनंतकोटीब्रह्मांडरयांछे॥ एवाजेश
 कतेश्वरपरमात्मातेनेजव्यासजीयेसक्तीरुपेकरिनेगा

(१२)

याछे अनेजेनाबोधवडेकरिनेआत्मानुंकल्याणथा
यछेएवाजेपरमात्मातेनेकल्याणएटलेजीवरुपेगा
याछे॥अनेसर्वजक्तनुंपालनकरेछेमाटेतेपरमात्मा
नेविट्ठुरुपेकहीनेगायाछेएविरित्येएकपरमात्माने
जेपांचदेवरुपेकरीनेगायाछेअनेतेपरमात्माजीवो
नेज्ञानआपीनेइंदियुंअंतःकरणनाआवरणटलाव
वासारुपृथ्वीउपरप्रगटथयाहतातारेतेपरमात्माये
कयुंकेकुंगणपतिछउपछेतेगणपतिनेसर्वोपरिक
हिनेबिजादेवोयेतेमनीभक्तीभावेस्तुतिकरिपछेतेप
रमात्मानुंगणपतिरुपेआसजिआवरणनकर्युंतेनुना
मगणपतिपुराणकेवायछे॥अनेएविजरितेपरमा
त्मायेकोकसमेस्त्रीयुंनाउधारनेअर्थेजक्तअंबारुपे
अवतारधारणकर्योतारेतेसमेपरमात्मानेदेविरुपे
सर्वोपरिकहीनेसर्वेबिजादेवोएभक्तीभावेस्तुतिक
रिनेतेनुंनामदेवीपुराणकेवायछेतारेतेमांकोइने
एमआसंकाथायजेसर्वदेवपरमात्मानांजअंगछे

नेसर्वेसखंछेतेमांएकनेसर्वोपरिकहीनेबिजादेवो
 येस्तुतीकरितेनुंस्फुंकारणहूशेतोएनुंएमछेजेजेमअ
 पणांअंगसर्वेसखंछेपणतेमांएकअंख्यनेजोको
 इकरूपजोवानुंमनथायतारेतेरूपतोएकअंख्यने
 जोवुंछेपणतेअंख्यनिसेवामांसर्वेबीजांअंगमंडिप
 डेछेतेपगपणज्जोरूपपदार्थहोयत्यांचालिनेजायछे
 नेहाथपणतेपदार्थनेहाथमांलेइनेफेरवीफेरवीने
 अंख्यनेरूपदेखाडेछेनेवाणीपणअंख्यनेविषय
 जेरूपतेनांवषाणकरेछेनेकानपणतेरूपपदार्थनांव
 खाणसांभलिनेखुशीयायछेनेमनपणतेरूपमांता
 दाकारथइजायछेनेचितपणतेरूपपदार्थनुंचितव
 नकरवामांडेछेनेबुधिपणतेरूपनोनीअंकरेछेए
 विरितेरूपपदार्थएकअंख्यनोजफकतविषयछेप
 णतेअंख्यनिसेवामांबिजांसर्वेइंदियुंअंतःकरण
 मंडिगयांअनेतेमजकाननेशब्दसांभलवोहोयतो
 बिजासर्वेतेनीशेवामांमंडिजायछेतेमजगतनाक

(१४)

ल्याणनेअर्थेपरमात्मायेपोतानाअंगरुपपांचदे
वनुं प्रतिपादनकर्युंछेतेजेदेवनेमुख्यराखीनेपरमा
त्मापृथवीउपरप्रगटययाहोयतारेतेसमेबिजादेव
तेनेसर्वेपरिपुरुषोत्तमकहीनेतेनिभक्तीएटलेप्रिति
येकरिनेस्तुतिकरिछेएविरितेसर्वेदेवनिएकबिजेस्तु
तिकरीछेपणतेतोपांचेदेवसरखाछे॥अनेजारेजी
वनेआतंतिकज्ञानयायछेतारेतेएपांचेदेवनोभाव
टलिजायछेनेएकअद्वैतपरमात्माप्रत्यक्षदेखायछे
माटेपांचेदेवरुपेएकपरमात्माजछे॥पणतेमांकीइ
नानामोदानथीएतमाराप्रथमनोउतरछे॥पछेरा
वलछोटालालैलक्ष्मिरामेप्रथमपुछुंजेहेमहाराज
कृष्णाश्रवतारमांभगवानेगोपियुंसंघातेविहारक
स्योतेएकरीनेगोपियुनाकल्याणथयांहसेकेकोई
ज्ञानआपुंहरोतेकहोपछेमहाराजबोल्याजेजीवनुं
कल्याणतोबेवातसिद्धयायतारेथायछेतेएकवाश
नानीत्यागअनेबिजुंप्रतक्षभगवाननास्वरुपनोउ

तमनिरविकल्पनिश्चयएवेसाधनपरिपुरणसिद्धथा
 यतारेजिवनोऽप्राप्तं तिकमोक्षथायनेजन्ममरण
 लिजाय ॥ अनेजोएवेसाधनमांएकेअधुरुहोयत्तां
 सुधिजन्ममरणटलेनहीतेमांवाशनाटलिहोयने
 निश्चेमांकसरहोयतोतेसारुजन्मधरवोपडेछेअने
 निश्चेथयोहोयपणवासनाटलिनहोयतोयपणजन्म
 धरवोपडेछेतेरूपभदेवभगवाननापुत्रभरतजितेने
 प्रतक्षभगवाननास्वरूपनोनिश्चेतोययोहोयपण
 तेनिवाशनाटलिनोतीतोतेनेत्रणजन्मधरवापडा
 नेपछेतेवासनानेटालवानेअर्थेजडभरतनादेहमां
 अतिशेआकरावैराग्नेपाप्मानेपदार्थमात्रनोत्या
 गकर्येनेजाणीनेगांडानिपेटोवरत्यानेनिरवासनि
 कथयातारेतेनोऽप्रातंतिकमोक्षथयोनेजन्ममरण
 टलिगयुं अनेगोपियुंनेतोवासनानोतिनेतेणेतोघ
 णाकजन्मसुधिमहातपकरीनेवासनानोत्यागक
 सोहोयपणतेनेप्रतक्षपरमात्मानास्वरूपनोनिश्चेने

(१६)

तो ते सारुजन्मधरवोपड्योहतो माटे ते गोपियुं पुर्वे
बीहताने तप करताहता पछे ते ऋषीयो ए परमात्मा
निस्तुतिकरी जे हे प्रभो तम विना बिजा सर्व देवने अमे
पतिक स्या केतां सर्व देवो नुं वरण न कर्युं पाण एक तम
नेव स्या नथी केतां तमारा स्वरूप ने पा म्या नथि के म
केतमारु स्वरूप तो माया परछे ते मा इक इंदियो ये क
रिने के म वरण व्या मां आवे न ज आवे ते सारु हे हरे तमे
कृपा करिने तमे अमारा पति था ओ केतां तमारु स्वरु
प अमने साक्षात कार प्रगट थ इने देखा ओ नै अमे तम
नेव रीये ने तमारा गुण गाइये ॥ पछे ए विरिते स्तुतिने सां
भलीने परमात्मा पो ते कृष्ण रूपे प्रगट थ या ने ते वेद मु
र्ति ए वा जे र शियो ते ने वृंदावन ने विषे स्त्रियो ना देह धरा
व्या पछे ते ने धर्म ज्ञान ने वैराग्य तो पुर्वे ना इटहताने एक
भक्ती जे प्रतक्ष भगवान ने विषे प्रीती नोती माटे ते ने पो
ताने विषे अतिशे आ करी भक्ती जे प्रीती थाय ते सारु
श्री कृष्ण भगवान ते गोपियुं साथे रासरम्पा विहार क

स्योनेतेनांदइधजम्मानेतेसाथेहास्यविनोदकरीनेतेनांचि
 तनेताणीलिधानेअतीशेखटप्रीतीकरावीनेतेनोआतंती
 कमोक्षकस्योमाटेतेगोपीयुंनेज्ञानतोहतुनेनिरवासनीक
 थयुंहतीयुंपणस्वरुपनानिअनेप्रीतीमांकशरहतितेसार
 हास्यविनोदादिकहावभावदेखायाविनाप्रीतीथायनहीते।
 सारुभगवानेरुपाकरीनेपोतानेविषेप्रीतीकराववासारु
 जगवीलीलाकरीछेनेपोतेभगवानतोउधरेताब्रह्मचारीना
 पाणब्रह्मचारीछेनेपुरणकामछेतेपोतानाभक्तोनेपुर्ण
 कामकरवासारुजेरीतेतेनोमोक्षथायनेविलिलानेतेवां
 चरीत्रकरेछेतेगोपीयुंनेप्रीतीजगककराववीहतीतोतेसा
 थेहास्यविनोदजकरीनेप्रीतीकरावीनेतेनोमोक्षकस्यो
 अनेअरजुननेनेउध्वजीनेज्ञानमांकशरहतीतोतेनेज्ञा
 नआपीनेमोक्षकस्योमाटेनीरवासनीकपणुंनेप्रतक्षभ
 गवाननास्वरुपनोमाहात्मसहीतउतमनीरवीकल्पनिश्चे
 एवेसाधनपुरथायतारेजजीवनीआतंतिकमुक्तीथाय
 छेनेजन्ममरणदलेछेपणतेवीनाजन्ममरणदलेनहीए

(१६)

तमाराप्रसन्नोउतरछे ॥ ॥ इति श्रीमुखमिहंतसंपु
र्ण ॥ २ ॥ ॥ संवत् १६ श्रीगणीसे २२ बावीसनाचैत्र
शुदी १० दशमीने दीवसमाहाराजश्रीहरिकृष्णभगवा
नगामश्रीधोलकामध्ये सोनिमोतीने घरे पाटलपरवि
राजमानथयाहताने सर्वे जरीयानी वस्त्रधारण कर्या
हत्ताने कंठमांगुलाबने जाडना पुष्पना घृणा कहारधा
राणक स्याहताने हाथने विषे पुष्पना बाजुबंधने गजरा
धारण कर्याहताने पागमांबे कोरे तोराने कानउपरगुच्छ
धारणक स्याहताने पागउपरघृणाक पुष्पनाहारसे
भीरल्याहताने कंकुनोचांदलोकस्योहताने उगमरोमु
खारविंदे बिराजमानथियाहताने पोताना मुखारविं
दनि आगलसाधुतथाघृणाक हरिभक्तनीसभाभरा
इने बेठीहती ॥ पछे जेवेका छीये महाराजने हाथ जोडी
ने एकप्रश्नपुछुं जे हे महाराज जिवात्मानुं रूपके वुं हशे
अने परमात्मानुं स्वरूपके वुं हशे ॥ अने जिवात्माने पर
मात्माने बेयाक हशे के जुदा जुदा हशे अने जुदा होय ॥

तोतेजीवात्मा परमात्मानेपामेछेकेनथिपामतोअ
 नेपामतोहोयतोशीरीतेपामेछेनेपामेछेतारेवेयएक
 यइजायछेकेजुदानेजुदारहेछेतेकहो॥षछेमहाराज
 बोल्याजेबरूसारांप्रद्वपुछांहवेसांभलोतेनोउतरक
 रियेछेयेजेप्रथमपरमात्मानुंस्वरूपकरूछुजेपरमात्मा
 केवाछेतोसत्तसिद्धअनादीमायापरछेतेमायासंतोप
 रमात्मानेविषेकामनथीकेतांजेमपुरुषनेस्त्रिनिश्छा
 नेस्त्रीनेपुरुषनिश्छातेमपरमात्मानेस्त्रिनिकेपुरुषनी
 ण्छानथीमाटेपरमात्मानेविषेकामनथीअनेबीजो
 परमात्मानेविषेलोभनथीकेतांपोतेपोतानेसपेक
 रीनेपरिपुराणछेपणकोइइत्यादिकपदार्थनिश्छा
 नथीमाटेपरमात्मानेरीरलोभीछेकेतांपरमात्मानेवी
 षेलोभनथिअनेत्रिजोपरमात्मानेपेस्वादनथिके
 तांपरमात्मानेकोइजमवानापदार्थनिश्छानथीअ
 नेचोथोपरमात्मानेकोइनेविषेस्नेहहोये॥अनेपां
 चमुंपरमात्मानेमाननथीमांनएटलेमापतेपरमा

(२०)

त्मा मा पमां आवेते वानथी जे परमा आवा छे एम के वाय
ए वानथी माटे परमात्माने माननथी अने परमात्मा एक
छे ॥ अने जे जीव छे तेने विषे ए काम लोभादी कर्पां चे दोष र
या छे अने ते ए वाजि वजे ते असंख्य एट ले घणा क छे अने ते
दोश रुपी आवरणे करीने जिव जे ते परमात्मा थि जुदा के
वाय छे अने जारे ए पांच दोष ट ले छे तारे ते आत्मा ब्रह्म
के वाय छे ने ते ब्रह्म मां परमात्मा अखंड रया छे ॥ ते परमा
त्मा के वा छे तो सच्चिदानंद रुप छे सत्य एट ले अनादी अ
खंड मुर्ति त्रणो काल मां छे छे ने छे अने चिदाट ले प्रकाश
वान के तां अनादि अखंड से हे जज्ञान रुपी प्रकाश जेने
विषेर रया छे अने आनंद एट ले कृषते परमात्मा पोते
अखंड अनादी कृषनी मुर्ति छे अने जे जीव छे ते पांच दो
षे करीने असत्य के वाय छे के तां जन्म मरण ने वारे वारे पा
म्या करे छे माटे जीव जे ते असत्य ना भावने पा मे लो छे अने
आत्मा परमात्माने नथी जाणतो माटे अप्रकाशित छे
के तां अज्ञान रुपी अंध कारे जुक्त छे अने जीव जे ते दुषी

योछे केतां कालमायाने आधिन यइने जन्मने मरण
 ने ग्रभवासने चोरासिमां माहासंतापने पांमे छे माटे प
 रमात्माने विषे सदचिदने आनंदगुण रया छे ने जिवने
 विषे असत अप्रकासने दुषरूपगुण रया छे अने जीवजे
 ते दोषे रहीन थाय तो वस्तुताये सच्चिदानंदरूप थाय एवे
 छे जे मए कर राजा छे ने एकरांक होय ते बेयमनुष्य पक्षे
 तो सरखा के वाय पण तेरां कमां ने राजा मां घणो फेर छे
 के मके राजा छे ते तो स्वतंत्र ने चाय ते मकरवाने समर थछे
 नेरां कछे ते तो परतंत्र ने असमर्थ छे पण तेरां कनी उपरा
 जामे हेर बान थाय तो तेरां कमटी ने ते राजाना सरखा सु
 खने पांमे ते मजिव उपर कषा करी ने परमात्मा जे ते पोता
 निस्वइछाये करी ने एवो संकल्प करे जे कुंचि दाकाशरू
 प पोताना अंगनो प्रकाश जे ब्रह्म तेने विषे अखंड रयो
 थको ब्रह्मांड गोला ना आवरण मां रयां जे मनुष्य प्राणी
 तेने प्रतक्ष देषा उएवो परमात्मा अक्षर धाम मां रया थका
 संकल्प करे छे ॥ तारे राम कृष्णादिक रूपे मनुष्य ने दरश

(२२)

नथायछे पछेतेप्रतक्षपरमात्मानोजेजीव-आशरो
करेछेतेजिवनाकामादिकदीशरलिजायछे॥अनेजे
नेप्रतक्षपरमात्मा मलेछेतेनेजकामादिकनीवासनाट
लेछेपाणतेविनाबिजाकोश्यकीकामादिकटलतानथी
माटेजेनेप्रतक्षपाणानाजानेकरीनेकामादिकनीवास
नाटलिजायछेतेआत्माजेतेपरमात्मानेपामेछेकेतांपर
मात्मानासाधर्मपाणानेपामेछेकेतांपरमात्माजेमसत
चिदनेआनंदरुपछेतेमतेआत्मापाणपरमात्माना
आशरावतेकरीनेसतचिदनेआनंदरुपथायछेअ
नेराविरित्येप्रतक्षपरमात्मानेपाम्पोजेआत्मातेआ
त्मापरमात्मानेविषेअहीतपणोरहेछे॥अनेतेअद्वैत
पाणानाचारमतछेतैमांशंकरस्वामीनोकेवलअद्वैत
मतछेतैशंकरस्वामीयेकेवलअद्वैतनुं प्रतिपादनकर्तु
छे तेनुंशंकारणछेतोजेवापरमात्मापोतेआनंदरुप
छे तेवोजतेनेपाम्पोजेआत्मातेपाणआनंदरुपथायछे
माटेआनंदरुपेसरखाछेतैसारुशंकरस्वामीयेकेव

लक्ष्मणैतनुं प्रतिपादनकस्फुंछे तोयपणपरमात्मास्वा
 मीछेनेआत्मातेनोदासछे एमसंकरस्वामिसमजता
 हता अनेतेवातनेजणाववासारुशंकरस्वामीयेक
 युंछेके भज्यगोविंदं भज्यगोविंदं एविरित्तेकयुंछेमा
 टेब्रह्मरूपययापछेपणाआत्मानेपरमात्माध्यानक
 रवाजोगपरहेछे अनेसुषेकरीनेसरखाछे माटे शंकर
 स्वामीयेअहीतप्रतिपादनकस्फुंछे पछेतेसंकरस्वा
 मीगयाकेडेतेनाअंतरनासिद्धांतनेनजाणताएवाजे
 वाचकज्ञानीनेविषेइनागगीतेणेएअद्वैतशब्दपरथ
 एमसमजाजेसर्वेब्रह्मछे बिजुंकांइनथी एमसमजिने
 कीधिनिषेधनेतोहीनेविषयभोगववामंडीगयानेमह
 प्रपधियानेकल्याणनोमारगबंधयइगीयोअनेशं
 करस्वामियेजेचतुष्टयसाधनबताव्यांछेतथाअ
 हिंसातेब्रह्मचर्यादीयधर्मबताव्याछेतेनेतोभुलीग
 यानेएव... हीनेभ्रष्टयावामाझूंछे ते
 अज्ञाननेराखवानेअर्थेरामानुजातार्यप्रगटथयाने

(२४)

ने एक युं के अद्वैत ब्रह्म तो खरूप ए विसेष्टाद्वैत छे ह
वे विशीष्टाद्वैत नो सो अर्थ छे तो एक परब्रह्म परमात्मा
छे ते तो सदाय माया पर छे ने एक जिवात्मा ब्रह्म छे ते जी
वात्मा जे ते प्रथम अनादी माया मां विट लाये लो ह तो
ते जिवात्मा प्रतक्ष परमात्मा मले ने ते परमात्मा कपाक
रि ने आत्मा परमात्माने न जाना वारु पजे माया ते ने ज्ञा
न आपि ने माया पर करे छे तारे ते आत्मा ब्रह्म रूप थ
इ ने परब्रह्म ना स दस भाव ने पामे छे तारे ते तुं नाम वि
सेष्टाद्वैत के देवाय छे के तां एक सदाय माया पर ब्रह्म छे
ने एक ते नी कपाये करी ने माया नो त्याग करी ने ब्रह्म
य यो छे माटे ब्रह्म पक्षे तो बेय एक छे के तां अद्वित छे प
ए ते तुं नाम विसेष्टाद्वैत मत के बाय छे माटे धर्म ज्ञान वै
राग ने भक्ती सिद्ध करी ने ब्रह्म रूप थ इ ने परमात्मा निज
पासना कर बीएज आतंति क मुक्ती छे अने ते सिद्धांत
ने पण सत पुरुष गया के डे भुली गियाने ते मां ए म सम
जाणुं जे विशीष्टाद्वैत एट ले परमात्मा माया पर ने जि

वात्स्यामायामांछे तोयपणते तोबेयञ्च है तछे ने मा
 या को इनी टलती न थी एस जाणी ने धर्म नी मनो त्या
 ग करि ने विषय भोग व वामंडी गयाने कल्याण नो मा
 रग बंध ययो ॥ पछे माधवाचार्य प्रगट थइ ने एम क
 युं के परमात्मा माया परछे ने तुं जीव माया मांछे ने ता
 रि माया जे जेय त किंचित होय ते सर्व सते माया पर एव
 जे परमात्मा प्रत्यक्ष तेने अरपण कस्य अने तारे जे मा
 याने विषे भोग बुद्धि छे ते नो त्याग कस्य ए टले तुं शुध आ
 त्मारूप या इशने परमात्माने पा मिशने तारे विषे माया
 छे ते टलि जाओ ॥ एवीरी तेषु शुध आत्मारूप यइ ने परमा
 त्माने पा म्पो तेनुं नाम सुधा दित के वाय के तां मायाने त
 जिने सुध ययो ए वीने आत्माने एक अनादी सुध छे
 ए वा जे परमात्मा ए बेय शुध पणो करी ने अद्वित छे प
 ण जे अनादि शुध ए वा जे परमात्मा ते स्वामि छे ने माया
 ने त जिने सुध ययो ते सेवक छे अने जे विषय ने भोग
 वे छे ने ते वाचक ज्ञाने करी ने एम कहै जे सर्व खल बदे

(२६)

ब्रह्म तामजाणीने पोताने ब्रह्म माने छे ते तो ब्रह्म को दा
ल छे ने ते तो म हा पा पी छे के म के ज्ञान नी ओ थ्य ले इ ने
विधि निषेध ने तो हि ने विषय ने भोग व वा रा ज व डुं पा प
छे ने ते विषय ना भोग व नारा ने ने परमात्माने घणु ज
छे तुं छे ने ए वा ब्रह्म को दा ल जे ते ज्ञान नि ओ थ्य ल इ ने वि
षय ने भोग वे छे ने गुरु थ इ ने बे से छे ने बिजा के ट ला क
जिवो ने ब्रह्म करे छे माटे ए वा अ धर्मि यो नो ना श कर
वाने अर्थे अ ने ज्ञान रुपी धर्म स्थापवाने अर्थे वार वा
रमात्मा पुरुष प्रगट था य छे ने प्रगट थ इ ने विषय ना भो
ग व नारा ए वा जे मिथ्या ब्रह्म ज्ञान तथा मिथ्या भक्ती नि
ओ थ्य ल इ ने भगवान नि प्रसा दि जाणी ने विषय ने भो
ग वि ने ब्रह्म थाना रा तथा मिथ्या वैराग्य नो म स ल इ ने व
स्त्र वी नान य फरी ने को श क नां धर मार नारा ए वा जे अ
धर्मि ते ना मत नो ना श करे छे ने मु मु क्षु जिव नां इं द्रियुं ए
वा अ धर्मि ने संगे करी ने विषय मां जो रा इ गिया छे ते ने ते
विषय थ की इं द्रियो ने पा छा व ला वि ने के तां विषय नो त्या

गकरावीनेतेनिव्रतीयुंनेनवधाभक्तीयेकरीनेपरमा
 त्मानास्वरूपनेविषेजोडाविनेधर्मनेविषेइदताकरावे
 छेएविरीत्येधर्मेकरीनेसतपुरुषविषयनोत्यागकरावे
 छेअनेएवोधर्मजेनेइदताययोहोयतेनेज्ञानथायछे
 तेज्ञाननुंसंरूपछेतोआत्मानेपरमात्माविनासर्वपदार्थ
 मिथ्याछेनेकांऊवानाजलवंतछेनेस्वप्ननिष्पष्टीवत
 छेमाटेजेनेज्ञानथायछेतेजेतेसर्वमायानापरपंचने
 कांऊवानेस्वप्नवतजाणीनेतेनेभोगववानीवासनानो
 त्यागकरेछेनेआत्मानेपरमात्मानेअषंडसंभारेछेएवि
 रितेसतपुरुषजेतेज्ञानेकरीपराविषयनोत्यागकरा
 ववारूपधर्मनुंस्थापनकरेछेअनेजेनेएवुंज्ञानथयुंहो
 यतेनेपछेवैराग्यप्रगटेछेतेवैराग्यनुंकेवुंरूपछेतोवै
 राग्यवानेआत्मानेपरमात्माविनासर्वपदार्थनेवि
 षेवैरमाववरतेछेतांसत्रुपणुवरतेकेमकेजेनेवैराग्य
 होयतेनेएवीसमऊणहोयछेजेमाहासरवनाथाया
 वानेसत्यनेअविनाशीएवाजेआत्मानेपरमात्माते

(२८)

यकीपाउनारानेजन्ममरणभववासनेचोरासीमां
जिवनेमहाकष्टनेपमाउनाराएवानेनाशवंतनेस्वप्न
वतनेअंतेअपारडःखनुंकारणनेभ्रातीवतजणावा
रुपएवाकोटीकोटीदोषनेपापनेकलेशरयाछेजेने
विषेएवांसर्वजक्तनामाइकपदार्थछेएविरीत्येवैराग
वानछेतेमाइकपंचविषयनोअतिशेमनक्रमवचने
जिवमाधित्यागकरेछेतेनुनामवैराग्यकेवायनेएवो
वैराग्यपणसतपुरुषजविषेयनोत्यागइदपणोकराव
वारूपधर्मनुंस्थापनकरेछेअनेजेनोएवोवैराग्यप्रग
टययोहोयतेनेजभक्तीआवेछेकेतांपरमात्मानेवि
षेप्रीतीयायछेकेमकेतेवैराग्यकानएमजाणेछेजे
णेमुनेअधर्मनोत्यागकरावीनेधर्मनेविषेइदताकरा
विनेपंडब्रह्मांडादिकमायानोपरपंचमिथ्याकरावि
नेचारप्रकारनाप्रलयनुंज्ञानआपिनेसर्वपदार्थ
नेविषेवैरागकराविनेमायापरावुंजेब्रह्मतेनेविषेपर
ब्रह्मनुरूपसाक्षात्कारदेष्टाईंएवाजेसद्गुरुरूप

ज्ञानदातातेतोस्वयंपरमात्माछेएमतेवैराग्यवानजा
 एछेअनेतेसद्गुरुरूपहरितेमनुष्यजेवाजणायछे
 तोयपणतेतोमायापरजेब्रह्मतेनाप्रकासकछेनेते
 नाआधारछेकेमकेजिवजेतेमायानेविषेमाहाअंध
 काररूपहोतेनेज्ञानआपीनेब्रह्मरूपकस्योमाटेजेणे
 ब्रह्मरूपकस्योतारेतेब्रह्मनाकरनारावस्याकेतांब्रह्म
 नाकारणकेवायनेब्रह्मतोतेनुंकार्यकेवायमाटेकार
 णतेकार्यनुंआधारछेतेसारुज्ञानआपीनेपंचवीषय
 नोत्यागकराविनेब्रह्मनेविषेस्थितीकराविएवाजेधत
 क्षमगवानतेनीमुर्तिनेतोदिचनेअक्षरब्रह्मनाआधा
 रजाणीनेमाहात्मेसहीतयोतानाआत्मानेविषेअखं
 उध्यानकरवुंनेएवीरीतेमनुष्याकारमुर्तिभगवानने
 अक्षरब्रह्मनेविषेरयाजेदिव्यमुर्तिभगवानतेबेयनेए
 कजाणविकेतांअदितजाणवातेनुंनामहितादितम
 तकेवायछेमाटेअदितमततथाविसेष्टादितमतत
 थासुद्धादितमततथादितादितमतएचारेमतनोसि

(३०)

हांत एकजछे ॥ केम के ए चारेमांसतपुरुषना अंतर ॥
नीरहस्पएवोछेजे एकसदायमायापरावाजेपरमात्मा
तेजेतेरूपाकरीनेमायामांछेजिवतेनेप्रतक्षमलेनेतेजी
वेनेपोतानानिस्कामादिकगुणआपीनेतेनाकामा
दिकदोषटलावीनेपंचविषयनोत्पागकराविनेमाया
परजेब्रह्मतेनेविषेस्थीतीकरावेछेनेतेब्रह्मचिपरएवा
जेपरब्रह्मतेनास्वरूपनोनिश्चेकरावीनेतेनासाधर्मप
णानेपमाडिदीयेछेकेतांजेवापरमात्मासच्चिदानंदरु
पछेतेवोजेतेआत्मापणसच्चिदानंदरूपथायछेमाटे
सच्चिदानंदपणारूपगुणोकरिनेतोबेयएकएटलेअ
हेतकेवायछेपणतेमांएटलोभेदरहेछेजेआत्मानिब्र
हिपरमात्मानेविषेधानाकाररहेछेअनेएकब्रह्मके
वायछेनेएकपरब्रह्मकेदेवायेछेअनेजेपरब्रह्मछेतेनी
मुर्तिप्रतक्षहोयतेनेतोश्रीवछुनेभ्रगुलांछुनहोयछेअ
नेतेमुर्तिजिवोनाकल्याणकरवानेअर्थवारमवारप्रय
वीउपरप्रगटथायछे ॥ अनेजिवोनेज्ञानआपीनेपंच

विषयनोत्पादकरावीनेमायापरकरेछेपणतेपरमा
 त्माविनाबिजोकोइविषयनोत्पादकरावीनेमायापरक
 रवानेसमर्थनयिमाटेजेनेकोइदिवसमायानोतीतेनुं।
 नामपरमात्माछेअनेजेनेविषेअनादीनीमायाछेतेनुं।
 मजिवछेअनेतेपरमात्मानीरूपायेकरीनेमायानोत्पा
 दकरेछेतेजिवजेतेपरमात्मानेपामेछेनेतेजिवमरीनेव
 द्वाकेवायछेनेपरमात्मापरब्रह्मछेअनेतेजिवपरमात्मा
 नेकारेपामेतोतेपरमात्मापृथविउपरप्रतक्षहोयने
 तेनोजिवआशरोकरेतारेजतेजिवपरमात्मानेपामेछे
 पणतेवीनापरमात्मानेपामवानोबिजोउपायनयिमा
 टेतेसमोआजतमारेआव्योछेतेचेतज्ञेतेसुखिथारी॥

॥इतिश्रीमुखसिद्धान्तसमाप्त॥३॥ ॥संवत्१८२२

आगणीशेबावीशानाचैतरशुदि१२ द्वादशीनेदिव
 समहाराजश्रीहरिकृष्णभगवानगामश्रीधोजकामधे
 पाटीदारबाइजिजिवानेघरेआथमणोबारओरडा
 निओसरीमांगादितकीयेजुक्तदोलियाउपरविराज

(३२)

मानथयाहतानेकिनखाबनोसरवालनेडगलिधार
णकस्यांहतांनेसोनेरीबुटीदारनिलारंगनोरेटोपेस्यो
हतोनेकसबीकोरछेडानांकसबलशेलांकेडेनेखंभे
धारणकस्यांहतांअनेमुस्तकउपरसोनेरीकसबलमे
टीपागसोभिरहतीनेसर्वेअंगमांगुलाबनेजाइनापु
ष्पनाहारआभुषणधारणकस्यांहतांनेकंकुनोचांदलो
कस्योहतोअनेपोतानामुखारविंदनिआगलसाधुत
थाघणकहरिभक्तनीसभाभराइनेबेवीहतीपछेभद
राजनिसंख्याआर्तिथइरयाकेडेमहाराजसर्वेसभाप्र
त्येबोल्याजेजिवनुंकल्याणथावुंतेघणुंकवणछेअने
तेकल्याणक्यारेथायछेतोपोतपोतानाधर्ममांइदप
णोरहीनेभगवाननुंभजनकरेतोजिवनुंकल्याणथाय
छेपणतेधर्ममांक्यारेरेवायछेतोप्रतक्षसतपुरुषनेह
येवरतमानलेइनेतेनोआसरोकरेछेतारेधर्ममांरेवा
यछेतारेतेमांकोइनेएमआशंकाथायजेअमेआ
जोशीनेवरतमानआपिनेकस्यजेतमारेचोरिन

करवीनयाविमिचारनकरवोनारेकेसेकेसाव्वरस
 नांगरटांडोसिनेमीटांपाटीदारनाघरनांमाणसने
 जेणेहजारोरुपैयातोब्रह्मभोजकरीनेवावस्थातेतो
 कोइदारेचोरिकेछिनालिकरेनकरेमाटेसारामाण
 सनेएवुंसंकटहोछोएमआसंकाथायतोतेउपरकहू
 छुंजेविमिचारतेसुतोकामनिवासनाजीवमांछेतेनुं
 नामजविमिचारछेअनेजेलोभनिवासनाछेतेनुंनाम
 जचोरीछेअनेस्वादनवाशनाछेतेजदारुमाटीछेने
 सनेहनीवाशनाछेतेजवटलवुंवटलाववुंछे॥ अनेमा
 नछेतेजहंभाछेमाटेएकदेहेकरीनेउपरथिकोइक
 चोरिछिनालिकरेछेनेकोइकनयिकरतापणज्यांसु
 धीकामादीकनीवासनाछेत्यांसुधीबीजाचोरसीमं
 अनंतदेहधरिनेचोरीछिनालीआदीकअनंतपाप
 जिवकरसेकेमकेएकुकाजिवनासुक्ष्मसरीरनेविषेको
 रीकोटीब्रह्मांडउपजेएतलीवासनाभरीछेमाटेजेणे
 सतपुरुषनेहाथेवरतमानलनेवासनामुकवानोठेर

(३४)

वनहिकस्योहोयतेजेतेचोराशीमांस्त्रीपुरुषनाञ्चनं
तदेहधरिनेविभिचारादीकञ्चनंतपापकरसेनेजन्म
मरणाद्दीकमहाकष्टनेपामशेञ्चनेजेसत्पुरुषवरत
मानञ्चापेछेतेतोकामादिकनीवाशनानांमुल्लेयांका
दिनाखवासारुञ्चापेछेमदिक्कोऽदीवसचोरीछिनाली
नकरताहोयनेमहाधर्मवालाहोयनेसरीरेव्रधहोय
तोयपणतेनेमहात्मापुरुषपासेनिरमानीथइनेवरत
मानलेवांतेमांतोसंपणञ्चाधर्मानंदस्वामीनेञ्चक्षर
सुकानंदस्वामीजेवातोकोऽमोदानथीञ्चनेजेगोभग
वानप्रगटमलवानेञ्चर्थेञ्चदारवरससुधितोलोटेनेपा
णिपिधुंनेजेनेस्वप्नमांपणकोऽदिवसविर्यपातथातो
नयीणवामाहात्पागीनेनिस्कामीछेपणतेणेतेञ्चम
रीपासेञ्चावीनेवरतमानलिधांकेमकेमहात्मापुरु
षनिञ्चाज्ञाविनानेतेनाञ्चासराविनाकामादीकना
बिजबलतांनयितेसारुजेनेकामादीकदोषरालिने
निरवाशनीकथइनेभगवाननाधामनेपामवुंहोयते

नेतोसतपुरुषनेहायेवरतमानलेइनेतेनोआशरोक
 रवोअनेतेसतपुरुषनाआशराथकीजजीवनुंकल्या
 णथायछेपणतेवीनापोतानिमेलेसजेएटलोधर्मपा
 लेजपकरेतपकरेतिथ्यकरेतोयपणजिवनुंकल्याण
 थातुंनयि॥इतिश्रीमुखसिद्धांतसमाप्त॥ ॥ सं
 वत्१६२२श्रीगणीसेबावीसनाचैतरशुद्धी१३तेरस
 नादिवसमाहाराजश्रीहरिकृष्णभगवानगामश्रीधो
 लकामधेभवानीदासनीधर्मशालामायात्तुपरगा
 दीतकीयेजुक्तदोलियोबिछाव्योहतोतेउपरविराज
 मानधयाहतानेसर्वजरियानिवरूधारणकस्योहतां
 अनेसर्वअंगेपुष्पनांआभुक्षणसोभीरयांहतांनेकंकु
 नोचांदलोकस्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल
 साधुतथायणकहरिभक्तनिसमाभराइनेबेवीहती
 पछेपंड्यामाहाशंकरेमाहाराजनेप्रथमपुछुंजेहेमा
 हाराजकोइनसमकनोहोयतेनुंकल्याणकेमथायते
 कहीपछेमाहाराजबोल्याजेजिवनेविषेअणगुणग्य

(३६)

छे अने ते मां रजने तमावे गुण जिव मां से हे जे ज मुख्य
पाणे वर त्या करे छे ने एवे गुणो करी ने जिव वीषय ने भोग
वे छे ने जन्म मरण ने पा मे छे अने जे सत्व गुण छे ते तो दा
खडो करी ने वधारे छे तारे वधे छे ने सत्व गुण निवर धिये क
री ने जीव नुं कल्याण थाय छे ते शास्त्र मां कथं छे जे स
त्व गुणं ब्रह्म दर्शनं माटे सत्व गुण मोक्ष ने अर्थे छे ह
वे सत्व गुण नुं शुं रूप छे तो सत्व गुण ने विषे धर्म रह्यो
छे ज्ञान वैराग्य ने ऐश्वर्य ए चार वानां रत्नां छे ते मां धर्म
ते संतो जे जीव सत्व गुण होय ते ना इंडीयुं पोताने स्वादी
न होय के तां निम मां होय ने ज्ञान एट ले ते ने देह आत्माने
विवेक होय ने ते ने आत्माने पोतानुं स्वरूप मान तो होय ॥
अने वैराग्य एट ले सर्व पदार्थ ने विषे अरुची होय ने ऐश्व
र्य एट ले हरे कमनोरथ ने पुरो करवानुं सामर्थ्य होय अने ते
चार वाना थि उलटो एत मो गुण के तां त मो गुण ने विषे
अधर्म अज्ञान राग ने असमर्थ पाणुं होय ॥ हवे अधर्म
ते स्पुं तो त मो गुणी नां इंडियुं निम मां होय नही ने अज्ञा

न एतत्तेतमोगुणीने देह आत्मानो विवेक होय नहीने दे
 हने पोता पाणुं मानता होय अने राग एतत्तेतमोगुणीने
 माश्क पदार्थने विवे प्रीती बळ होय अने असमर्थ एत
 त्तेतमोगुणी जे ते कोऽमनोर्थ पुरो करवाने समर्थ नथी
 अने आवेयना मध्ये रजोगुण छे ते एवा तमोगुणी नुं क
 ल्याण थाय नहीने सत्व गुणी नुं कल्याण थाय छे पण ते
 मां एम छे जे सत्व गुणी जिव होय अने ते जो प्रतक्ष भगव
 नानो दोह करे तो ते जिव नर्क मां जाय छे ने ते नो धर्म ते
 अधर्म रुप थइ जायने ज्ञान ते अज्ञान थइ जाय छे ने वैरा
 ग ते महाराग रुप थइ जाय छे अने ते नो सत्व गुण ते अती
 शेतमोगुण रुप थइ जाय छे अने तमोगुणी जिव होय
 ने तेने प्रतक्ष भगवानो संबंध थाय तो ते जिव नुं साक्षा
 तकार कल्याण थइ जाय छे ने अज्ञान ते ज्ञान रुप थाय
 छे ने राग ते वैराग्य रुप थइ जाय छे ने असमर्थ पाणुं ते मा
 हा सामर्थ रुप थाय छे ते रामा अवतार मां वानरां हतां
 ते माहातमोगुणी हतां ने तेने कोऽजात नो धर्म नो तो

(३८)

नेतेनांइंदियुंषणनियममांनोतांनेलंकामांगयांतारे
घणाकप्रकारनीराड्योकरतांनेवानराजेवुंकोइतमोगु
णीनहीषणतेनेप्रतक्षभगवानरामचंडजीनोसंबंधा
थयोतोतेनांकल्याणथयां अनेतेनोतमोगुणतेसत्वगु
णरुपथइगयोकेमकेतेनुंकल्याणथयुंतेसत्वगुणवि
नाकल्याणकेमथायमाटेतेनोतमोगुणतेसत्वगुणरु
पछे अनेजेनेप्रतक्षभगवाननोसंबंधथायछेतेनोअध
र्मदेयतेधर्मरुपथइजायछेनेतेनुंअज्ञानतेज्ञानरुपथइ
जायछेनेतेनोरागतैवैरागरुपथइजायछेअनेरुद्धमाअ
वतारमांरुषीमादासतगुणीहतापणजोप्रगटश्रीरुद्ध
भगवाननेओलख्यानहितोतेरुषीडरभागीयाकेवाणा
छेअनेगंधारीयेसत्वगुणमोरहीनेपतिव्रतानोधर्मपा
लवासारुपोतानोपतिआंधलोहंतोतोपोतेपणबिजा
पुरुषनुंमोदुंजोवुंनहीतेसारुआंखेसातपाटाबांध्याहता
तोयपणतेनेश्रीरुद्धप्रगटभगवानमांहेतथयुंनहितो
तेगंधारीडरभागणीकेवाणीनेतेनासत्वगुणतनमोगु

णरूपयऽगियोकेमकेसत्वगुणानुंअंतेफलजेमेक्षते
 तोनथयुंनेतमोगुणानुंफलजेनर्कतेनेषामी॥अनेमाता
 कुंताजियेतमोगुणकस्योकेतांपांचदेवथकीपांचपुत्र
 उपजाव्याहताअनेधौपरियेपणएकस्त्रीयेपांचपतिक
 स्याहतातेपणतमोगुणकेवायपणतेनेप्रतक्षभगवान
 श्रीरुष्मनेविषेप्रीतीथऽतोतेमहासतियुंकेवाणियुंनेते
 नोतपोगुणतत्कालनाशपामीगयोनेतेभगवाननाथा
 मनेपामिगयुंजेमकोऽकरांकहोयनेतेनेमेनतकरीनेल
 खेशरीथावुंहोयतेमेहेनतकरीनेमरीजायपणतेलखे
 शरीततकालथायनहीअनेजोकोऽकनेरांकनीउपर
 राजामेरवानथायतोतेनुंरांकपाणुंमटारीनेतत्काल
 लखेसरीकरीमुकेअनेकोऽकलखेसरीहोयनेनेजोरा
 जानोडोहकरेतोतेनुंराजासर्वेघरबारलुटीलेऽनेरांक
 जेवोकरीमुकेतेमलखेसरीनीपेवेसत्वगुणिजिवहोयने
 धर्मपालतोहोयनेदेहआत्मानोविवेककरीनेआत्मा
 नेपोतानुंस्वरूपमानतोहोयनेवैराग्यजेसंसारथकिउ

(४०)

दासरेतोहोयअनेरोमूर्यजेजपतपकरवानेसमर्थहो
यपणाजोतेप्रतक्षभगवाननोजोहकरेतोतेनोसत्वगु
णनेतेसत्वगुणानाजेचारसाधनतेसर्वतत्कालनासपा
मिजायछेनेमाहात्मेगुणीयइनेनर्कमांजायछेनेरां
कनिपेवेतमोगुणीजीवहोयनेतेनेप्रतक्षभगवाननेवि
षेप्रीतीथइजायतेतेनोतमोगुणतत्कालनाशपामी
जायछेनेतेपरमपवीतरथइनेभगवाननाधामनेपा
मीजायमाटेकोइकांइनसमऊतोहोयपणातेनेप्रतक्ष
भगवाननेविषेप्रीतीथायतोतेनुंतत्कालकल्याण
थायअनेप्रतक्षभगवाननेविषेप्रीतीकस्यावीनाबि
जांअनंतसाधनकरेजपकरेतपकरेतीर्थेफरेयज्ञक
रेदानपुन्यकरेतोयपणातेनुंकल्याणथायनहिनेप्र
तक्षभगवाननेविषेप्रीतीकर्याविनातेनांसाधनसर्व
खोटांथइजायछेमाटेजेनेपोतानाआत्मानुंकल्या
णकरवनिइछाहोयतेनेप्रतक्षभगवाननेविषेप्रीती
करवीअनेजेनेप्रतक्षभगवाननेविषेप्रीतीथइहोय

तेनेनांजपतपती र्थव्रतदानपुन्यसर्वेपुरांथइरत्थांछेने
 तेनेबिजुकांइकरवुंरत्तांनथीनेतेनेतोएकपोतानेमव्या
 जेप्रतक्षभगवानतेनीआज्ञामांरहीनेतेनिमनक्रमव
 चनेसेवाकरवीअनेजेटलाजक्तनेविषेतीरथभात्रकेवा
 यछेतेतोप्रतक्षभगवाननाचरणमांरत्थांछेमाटेप्रत
 क्षभगवाननाचरणनिजेसेवाकरेछेकेप्रतक्षभगवान
 नांदरसनकरेछेतेनेतोनितेतीर्यमात्रनीजात्रानुंफल
 थायछेअनेजेनेप्रतक्षभगवानमव्याहोयनेतेनांदर
 सनमुकीनेबिजेतीर्यकरवाजायछेतेनेतोखरेखरीप्र
 तक्षभगवाननेविषेप्रीतीयइजनथीनेतेनेप्रतक्षभ
 गवाननोमहीमासमजाराजनीकेमकेप्रतक्षभगवा
 ननाचरणारवीदधिनेतेनाइरगनथीबिजुंकियुंती
 र्थअधिकंछेजेप्रतक्षभगवाननांदरसननेसेवामेति
 नेबिजेजावुं॥अनेजारेप्रतक्षभगवानप्रथीउपरन
 होयतारेतोसर्वेतीर्यकरवाजावुंएवीकछेनेप्रतक्षन
 होयतारेतोएकवेकाणोबंधाइरेवुंनहीनेसर्वतीर्य

(४२)

करवां अने तीर्थकरतां करतां ज्या रे प्रतक्ष भगवानमले
तारे तो तेना चरणामां दट करीने पोताने रे हेवुं ने मनने आ
हुं अवलुंडो लवा देवुं नहि अने ते जीवकाशन समकृतो हे
यने तमोगुणी जेवो ज्ञाता तो होय तो यपण तेनुं साक्षात
कारक व्याण थाय छे अने प्रतक्ष भगवानमल्या होय तो
यपण जेनुं मन थिर थातुं नथीने एमजां गो जे कलाणे ती
र्थ जाउ तो मारुं कल्याण थायने फलाणा पुरुष पासे जा
उतो मुने ज्ञान आपेण मजे प्रगट भगवानमल्या के डे क
ल्याण करे छे तेनुं आने आदे हे करीने कल्याण थाय नही
माटे जेने अक्षर धामने पामवुं होय तेने ता अण रो दट विस
वास राखवोने मनने आहुं अवलुंडो लवा देवुं नही अने जां
सुधी ससास्वी वासना होय त्यां सुधि संसार वेवारनुं अ
वस काम काज होय ते दलुं करीने पछे अमारो संबंध रा
खवोने ज्ञान सांभळवुं ने दरशन करवां पण ज्यां त्यां बीजा हो
लमां चरी जावुं नही एवीरी ते वरते छे तेने कोइ करवुं न
थिने तेनुं कल्याण थइर ह्छे ॥ इति श्रीमुखसिद्धांतस

मासः॥ ॥ संवत् १८२२ अोगणीसेवावीसनाचैत
 रशुदी १५ पुचमनेदिवसमाहाराजश्रीहरिकृष्णभगवा
 नगामश्रीधोलकामध्ये सोनीप्रभुदासनेघरेगादीतकी
 यानखावीनेदोलियाउपरवीराजमानययाहतानेसर्वे
 जरियानिवरूधारणाकस्यांहतांनेपुष्पनाआभुक्षण
 सर्वेअंगमोशोभिरयाहतांनेकंकुनोचांदलोकस्योह
 तोनेपोतानामुखारविंदनीआगलसाधुतयाघणाकद
 रिभक्तनीसमाभराइनेबेवीहतिपछेमाहाराजनीसंख्या
 आर्तिथयाकेडेमाहाराजकृपाकरीनेबोल्याजेसर्वेमो
 टापुरुषथप्रगियाछेतेनोएकजसिद्धांतछेतेकीयामोटपु
 रुषतोशंकरस्वामीनेरामानुजनेमाधवाचार्यनेरामचं
 दजीनेश्रीकृष्णादीकसर्वेनोएकजसिद्धांतछेपणतेमो
 टापुरुषगयाकेडेतेनासिद्धांतनेसमजातो नथितेथीने
 खानोखामतयापछे अनेमातमापुरुषतोजेसमेजेवी
 रित्यनाज्ञाननिप्रवरतिकरेछेपणअंतेजातांतेसर्वेसि
 द्धांतएकहोयहदेशंकरस्वामीयेस्वयंआधारणवाजे

(४४)

एकब्रह्मतेनुं प्रतिपादनक सुखे हवेशंकरस्वामीयेस्व
यं आधारनुं प्रतिपादनक सुखे हवेशंकरस्वामीयेस्वयं
आधारनुं प्रतिपादनक सुखं तेनुं कारणाशुं छे ॥ ॥
तोते समे जैनमतघणोपरवस्ती गयो रतो ने केवलजि
वजिवयङ्गीयुं हतुं अने तेने मते कोइ अनादी परमेश्व
रजनथीणवुं परवरसुं हतुं ने वेद प्रतिपादधर्मनो लोप
या तो हतो पछे संकरस्वामी प्रगटथइने ते जैनमतनुं खं
उनकरवासारुने जिवो ने हारिगिया हता तेने माहाबल
आपवाने अर्थे आमक सुं के जीवजन्मा कालमांनयिने
सर्वे ब्रह्मछे बिजुं कांइ नथि आमक युं तो आमक यानुं सुं का
रण तो जिवने परमात्मा मलेने मायानो त्याग घायतो
जिवजे तेवस्तु ताये ब्रह्मछे माटे प्रथम थिज जिवने हे मत
आपिने साधन कस्याने पछे अहिं साने ब्रह्मचर्यादी
कधर्म पलाव्याछे ने श्रवणमननादिक साधन कराव्याछे
ते जो अनादी नो जिव ब्रह्म होय तो साधन करवानुं सुं का
म अने एतो केवल जिवने हे मत आपीछे जे मकोइ कनो न

नोछोकरोहोयनेतेनेविद्वानमलेनेतेनेएमकहेजेतुंतो
 विद्वानछुंनेऊजेवोपंडितछुंअनेऊपणावीद्वानछुंएम
 तेछोकरानेहिमतआपीनेपोतानेविषेहेतकरावीनेतेने
 विद्याभ्यासकरावीनेविद्वानकरेछेतेमपंडीतरुपएवा
 जेब्रह्मवेताशंकराचार्यतेणोनानाछोकरारुपजेजीनम
 तनाज्ञानेकरावेजिवजिवथइगयुंहतुंतैनेपंडीतनिपेठे
 ब्रह्मरुपकरवासारुकयुंकेतमेसर्वेब्रह्मछोबिजुंकांड
 नचीनेरुंपणाब्रह्मछुंएमअतीशेहिमतआपीनेएवीयुं
 एकब्रह्मप्रतीपादनिश्रुतीयुंसमृतियुंबोलीनेपोताने
 इदविश्वासअणावीनेपछेतेजिवोनेब्रह्मचर्यादीकध
 र्मपलावीनेतथाअवगमननादीकसाधनकराविनेतथा
 कर्मकांडज्ञानकांडनेउपासनाकांडसिद्धकरावीनेब्रह्म
 नेविषेस्थितीकराविहतीजेमपंडीतनानाछोकरानेवी
 द्याभणाविनेपोताजेवोकरेतेमशंकरस्वामीयेअनादीना
 अज्ञानीजीवोनेपोतानिब्रह्मविद्यारुपज्ञानआपीनेपो
 ताजेवाब्रह्मरुपकर्याछेअनेजेब्रह्मरुपथयातेतोपर

(४६)

ब्रह्मनाश्रंगनाप्रकाशरूपथयाछेतेप्रकाशनेप्रका
समानतेएकजछेजेमसूर्यनेसूर्यनोप्रकासतेएकज
छेतेमपरब्रह्मनाश्रंगनाप्रकासरूपजेब्रह्मअनेपर
मात्मानोप्रकासतेस्पुंतीपरमात्मानास्वरूपनुंज्ञान
पामवुंतेजपरमात्मानोप्रकासछेनेतेनुंजनामब्रह्म
छेमाटेप्रकासप्रकासमाननेअभेदकहीनेवेदांतशा
स्त्रमांपरमात्मानुंवरणानकस्फुंछेएमसमऊवुंअनेते
शंकरस्वामीनिकपटमाजेटलाजिवआव्यानेजेदेवी
जिवहतातेसर्वेनेब्रह्मरूपकरीमुक्याअनेबाकीना
जेअज्ञानीजीवरयातेनेअर्थेशास्त्रलषीगयाछेअ
नेतेशास्त्रपणपोतानिमेलेअज्ञानीजीवसमजीस
क्यानहीनेउलटुंअवलुंसमऊजाजेआपणसर्वेब्रह्म
छेयेतेहवेआपणेशंकरवुंछेनेकेनेभजवुंछेनेकेनेपा
मवुंछेनेजाणीनेविधिनिषेधनोत्यागकरीनेपंचवी
षयमांआशक्तथइगयापणामनसमऊजाजेजे
सर्वेएकब्रह्महोयतीजनमनेमरणनेप्रभवासने

चोराशीते ब्रह्मने माये होय अने ब्रह्म तो माया पर छे
 ते माया मांके म होय माटे ब्रह्म तो को इन्धिने सर्वे जीव
 छे ने ते सर्वे ब्रह्म जे परमात्मा ना स्वरूप नुं जान ते थो अ
 ना दी ना अजाणा छे ने जिव अनंत अपार छे ते मां थो
 जे जीवने शंकर स्वामी जे वाम ले छे ने ते ना मुख थकी क
 र्म उपासनाने ज्ञान सिद्ध करे छे ते ब्रह्म रूप थाय छे ने जे
 ब्रह्म रूप थइने परब्रह्मने पाम्यो ते पाछो प्रथवी उपर दे
 हने धरती नथी ते पण गिता मां कत्तुं छे के ॥ श्लोक ॥
 न तदभासते सूर्यो न सशांको न पावक यत्तत्तत्त्वाननि
 वरतं ते तत्त्वामपरमममः १ ॥ अर्थः ॥ श्रीरुद्र के छे के
 मारु धाम के वुं छे तो जे ने सूर्य अजीने चंद्रमा प्रकाश कर
 तां नथी के तां स्वयं प्रकाश छे ने ते धामने पाम्यो ते पाछो प्र
 थवी लोक मां जन्मने धरती नथी माटे जन्म मरणने पामे
 छे ते तो सर्वे जीव छे ने ब्रह्म थो घणा जुदा छे अने प्रथम
 कत्तुं ते विरिते जी नमत नुं खंडन करवा सारुने जिवने दे
 मत आपवा सारु एक ब्रह्म नुं के तां स्वयं आधार ब्रह्म नुं

(४६)

प्रतीपादनकस्मिन् हतुं पणते मां थिवासे ला विजाजीवोने
अवतुं पडुं पछे पाछारामानुज प्रगटथ इने सर्वा आधार ब्र
ह्मनुं प्रतिपादनकस्मिन् छे ने सर्व एटलेशुं तो परमात्माना अ
गनी प्रकाश जे अक्षर ब्रह्म तेनुं अनवय स्वरुप जे जिव इ
श्वर ने माया ए सर्वे ना आधार परमात्मा छे ते जिव तथा इश्व
र ते जे ते माया नो त्याग करी ने परमात्माने पामे तारे ने वितीरे
क ब्रह्म रूप थ इने परमात्माना साधर्म पणाने पामे छे ए वि
रिते जिवने अनवय रूप मां थि धर्म ज्ञान वैराग्य भक्ती आदि
क सिद्ध करावी ने व्यतिरेक ब्रह्म ने पमाडवो तेनुं नाम सर्वा
धार ब्रह्म के वाय अने एक जीवने विषे तुं ब्रह्म छे ए वी प्र
थम थि ज प्रतिज्ञा करी ने पछे तेने अहिं साने ब्रह्म चर्या
क धर्म पलावी ने तथा अण मन नादिक साधन करावी
ने परमात्माने विषे माहात्म ज्ञाने सहित जोडावो तेनुं ना
म स्वयं आधार ब्रह्म के वाय छे जे म एक को इकर इयत ने
छो करो होय तेने विद्वान मेहे ना जी छे ते वीद्या भ्यास क
राने माहा विद्वान करे छे तेने राजा छे ते पोताना राज

नुंकारभारुंसोपीदेनेतेराजानुंराज्यसर्वपोतेकरेतेम
 रइयतनाछोकरानिपेवेजिवजेतेपरमेश्वरयिजुदोछेप
 एतेवीदवानरूपीसतपुरुषयकीधर्मज्ञानादिकगुणरु
 पिवीद्यासिखीनेब्रह्मरूपयायछेपछेतेनेप्रतक्षपरब्र
 ह्मनेविषेभक्तीजेप्रीतीतेथायछेनेपरमात्मानासरखा
 रूपनेपामेछेअनेतेनुंनामसर्वाधारब्रह्मकेवायछेअ
 नेजेमएकराजानेधेरछोकरोजन्मनेपाम्योहोयतेतोजन्म
 तांवेंतराजाकेवायछेअनेतेनेपछेविद्याभ्यासकरावीने
 विदवानकरेछेनेपछेतेनेराजागादियेबेसारेछेनेतेनेराजा
 करेछेतैमजेजीवनेप्रतक्षसतपुरुषनोआशरोथायछेते
 नेतोराजानेधेरदीकरोजन्मोतेराजाकेदेवायतेमजेनेस
 तपुरुषप्रगटमल्यातेजिवब्रह्मरूपकेवायछेनेपछेतेसत
 पुरुषजेतेजीवनेपोतानाआशरामंराषीनेतेनेधर्मज्ञान
 दिकसाधनकरावीनेब्रह्मस्थितीनेपमाडेछेनेपोताजेवोसु
 षीयोकरेछेअनेतेनुंनामस्वयंआधारब्रह्मकेवायछेतेम
 शंकरस्वामीनोस्वयंआधारब्रह्मनोमतछेनेरामानुज्मने

(८५७)

सर्वाधारस्रस्रनोमतछे स्वयंआधाराटलेकैवलश्चैतब्र
स्रनेसर्वाधाराटलेविशेषाद्वैतब्रस्रकहेवायछे तेमांरा
जाने घेरदीकरोआव्योतेराजाकहेवायखरोपराजोते
विद्यानमणेनेमुरखजेवोरहेतोतेनेराजाराजगदियेबेसा
रेनहीनेतेनेतोबेचारगामडांजिताऽनांआपेतेअंनवम
ओदेपेहेरेखायपियेनेपडोरहेनेजेराजनीतीनोजाण
नारोहोयतेनेराजगादीयेबेसारेछे तेमशंकरस्वामीयेक
त्वंजेतमेसर्वेब्रस्रछोएमकहीनेतेनेसाधनकराव्यांने
ब्रस्रस्थितीनेपमाड्याअनेतेमांथिजेणोसाधननकरां
केतांपोतेअर्दिसानेब्रस्रचर्यादिकधर्मपलावताहता
परातेमांथीकेटलेकजोनेशंकरस्वामीनोवादलेऽनेद
रुमाटीजुंभक्षणाकस्फुंतीतेनेशंकरस्वामीयेविमुखकरी
नेकाटीमुक्यातेजोएकजब्रस्रहोयनेबीजुंकांइनहोय
तोकाटीसुंकरवामुकवापडे माटेखराब्रस्रतोतारैथा
छेजारेप्रतक्षभगवाननोऽदआशरोनेतेनीआज्ञाएवे
वातऽदथायछेतारैकब्रस्रनाभावनेपामेछेअनेतेवी

नातोप्रतक्षभगवाननोआसरोकस्योद्वेयपंरातेनी
 आज्ञामांकेरपडेतोतेएकब्रह्मनाभावनेपामेनदीनेते
 नीनाबिज्ञादेवादिकलोकनेपामेजेममुरखराजानाछो
 करानेबेगाममलेनीममोटापुरुषोनोतोएकजसिद्धांतछे
 पणतेप्रतक्षसतपुरुषमव्याविनातेसिद्धांतनेपोतानीमे
 लेसमजातोनयितेथिताणावाणनेमतामतिथायछे
 पणसोवातनीएकवातएछेजेजीवअनादीनामायायाछे
 नेपरमात्मायापरछेतेजीवनेमायापरकरवासारुबार
 मवाररामरुद्रादिकरूपेप्रगटथायछेनेजिवीनेपोतानो
 आश्रयकरावीनेपछेतेनेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तीसिद्धकरा
 विनेब्रह्मरूपकरीनेपोताजेवास्तवीयाकरीनेपोतानाअ
 क्षरधाममांलेइजायछेनेअबंडरूपनेप्रमाडेछेअनेतेपा
 छाप्रथवीउपरकोइकांलेआवतानयिअनेतेदिनानाच
 जाजिवीघणाकछेतेजन्ममरणनेपामेछेमाटेजेनेपो
 तानाआत्मानेजन्ममरणादिकमहाकष्टयकीमुक्ताव
 वोदीयतेनेतोप्रतक्षभगवाननोइदआश्रयकरीनेने

(५२)

मा आ पे ल जे व र त मा न ने ते लो क त्हुं जे ज्ञान ते ने सिद्ध क
र वुं अ ने ए ट लुं स म ऊ से ते नुं क ज्या ए य इ र त्हुं छे ने ते ने
कां इ कर वुं र त्हुं न पि अ ने जे स र्वे एक ब्र ह्म छे ए म जा
णी ने स त पुरु ष नो आ श री न ही करे ने ध र्म न ही पाले ने
को इ क ध र्म पाल ता प ला व ता हो य ते नी नी द्या कर से ते स
र्वे न र क मां जा शे ने ते ने अ स्म र जा ए वा ॥ ॥ इ ति श्री मुख
सि द्धांत समाप्तः ॥ ॥ संवत् १८२२ श्री गणी शो बा वी शान
चै तर व दी ३ त्री ज ने दी व स मा ह्म रा ज श्री हरि कृ ष्ण भ ग वा
न गाम श्री धो ल का म ध्ये माली आ श रा म ज्ञे ष्ठा ने धे र गा
री त की या बि छा वी ने ढो लिया उ पर वि रा ज मा न थ या
ह ता ने स र्वे ज री या नी व स्त्र धार ण क र्यां ह तां ने स र्वे अ ङ्ग
मां पु ष्प ना हार घ णा क शी भि री या ह ता ने पु ष्प ना बा जू
ग ज रा गु छ ने तो रा ते स र्वे अ ङ्ग मां धार ण क स्था ह ता ने कं
कु नो चं द लो क स्यो ह तो ने पो ता ना मु ख वार विं द नी आ ग
ल सा धु त था ध णा क ह रि भ क्त नी स भा भ रा इ ने बे वी ह ती
प छे मा हा रा ज नी सं ज्ञा आ र्ति थ इ स्था के डे म हा रा ज बे

त्माजेजेमएकपदार्थनावेनामहोयनेजेमएकचोखा
 केवायछेनेएकचावलकहेवायछेपरातेएकपदार्थना
 वेनामछेतेमआत्मानोमोक्षथावोतेनांवेनामछेएक
 जोगने.एकसांख्यतेमांजोगमांसुंकयुंछेनोप्रतक्षभ
 गवाननिभक्तीकरवीनेतेनीमुर्तिनुंध्यानकरवुंनेध्यान
 कर्ताजेजेपदार्थअंतरायकरेतेनोत्यागकरवोएवीरी
 त्येप्रतक्षभगवाननिभक्तीनेध्यानकरशुंएटलेभगवान
 नाअक्षरधामनेपामसुंनेआत्मानोमोक्षथासे॥अने
 सांख्यमांएमकयुंछेजेआत्मानास्वरूपनेजाणवुंएटले
 मोक्षछेबलीजावुंक्यांछेएमवेनामागकेवामांजुदाजु
 दाजणाणापराबेयनोअर्थएकछेकेमकेजोगमांक
 त्हांकेभगवाननुंध्यानकरवुंनेतेवीनासर्वनोत्यागकरवो
 कह्योअनेसांख्यमांएमकरवुंकह्यजेइंदीयुंअंतःकर
 णनेइंदीयुंअंतःकरणनाग्रहणकस्यामांजेजेआवेतेस
 र्वनोत्यागकरवोअनेअनुभवमांआवेतेनुंग्रहणकरवुं
 जमोक्षछेतेमांएमकह्यंते इंदियुंअंतःकरणनोत्याग

(५४)

करवो ते त्याग एवमेवांख्यने फोडी नाखवी कानने का
पी नाखवी त्वचने तोडी नाखवी जीभने खेंची कादवी ना
कने का पी नाखवुं एम त्याग करवानुं कयुं नची ने एम त्या
ग करे तारे माहा दुखने पामे ने हेरान थायने ते नो मोक्ष प
रा थाय नही के म के मोक्ष तो ज्ञाने करी ने थाय छे ते एवीरी
ते त्याग करे तो ज्ञान परा थाय नही तारे के म त्याग कर्बो तो
माझ कशाह्वादी कपंच विषय छे ते ने पाम वानी इच्छा नो त्या
ग करी ने सुध यज्ञ ते ते इंदियुं अंतः करणो करी ने ज्ञान हा
ता एवा जे सत पुरुष ते ना माहा वाक्यादी क उपदेश ना श
ब्द काने करी ने सांभलवाने मने करी ने ते माहात्मा पुरुष
ना आपे लजे महा वाक्य ते नुं मनन करवुं ने ते नो चितमा
नित्य अध्यास कर्बो ने बुधि मां ते नो साक्षात कारण दे
ने अहंकार मां ते सदगुरु रूप जे माहात्मा पुरुष ने ते ने उ
पदेशो करी ने कामादी क दोष तथा शब्दादी क पंच विषय
ते नां मुलीयां उखडी जाय एवा जे प्रतक्ष पुरुष ते नुं दासत्व
पाणुं धरवुं कै तां कुं ले नो दास छुं अने आंखे करी ने एवा

मायापरकरनाराजेमायापरपुरुषतेनुहेतेकरीनेदर
 नानकरवुंकेमकेमायापरहोयतेजमायापरकरीसकेछे
 माटेतेपुरुषनिहायेकरीनेसेवाकरवीनेपगेकरीनेतेनी
 पासेवारेवारेचालीनेजावुंनेवाणीयेकरीनेतेनागुणगा
 वानेजिमेकरीनेतेनीमाहाप्रसादजमेवोपरावराधियम
 नोधर्मराखवोअनेनाशीकायेकरीनेतेनेचइरांजेचंदन
 पुष्पादिकतेनोसगंधलेवोनेत्वचायेकरीनेतेनाचरण
 नोस्पर्शकरवोएवीरीतेमाइकपंचवीषयनोत्यागकरीप्र
 तक्षसदगुरुनीमुर्तिनेविषेइंदियुंअंतःकरणेजोडीदे
 वांएजसांख्यनोगलीतार्थछे अनेएवीरीतेविषयनिवा
 सनानोत्यागकरीनेप्रतक्षसदगुरुनेविषेजोडाणोछेते
 जअत्मानास्वरूपनेपामीरत्योछेनेतेब्रह्मरूपययोछे
 नेतेनोमोक्षयइरत्योछे अनेजोगवालोछेतेपराप्रतक्षभ
 गनागनिमुर्तिविनाबिजासर्वपदार्थनोत्यागकरीनेतेमु
 र्तिनेविषेसलमपणो जोडाजायछेतेभक्तपराब्रह्मरूप
 यइमममनामनाधामनेपामेछेनेतेनोमोक्षयायछे

(५६)

देसांखवाला ने जोगवाला नो एकजरित नो मं। क्षने
मारग छे केम के जोगवाले प्रथम थिज भगवान निमुर्ति
ने ध्यान मां लावी ने पछे ते मुर्ति ना ध्यान मां जे पदार्थ अ
हुं आवे ते नो त्याग करी ने प्रतक्ष भगवान मां जो राहो ने
ते भगवान ना धाम ने पा म्यो ने जे सांख्यवालो छे ते प्रथम
माया ना भाव ने त्याग करी ने पछे ते माया ना भाव ने दला
वना राएवा जे सदगुरु ते ने विषे जो डाय छे ने ते आत्मारु
पथाय छे ने मोक्ष ने पा मे छे माटे सांख्य मां ने जोग मां वेय
मां एम आहुं जे पंचविषय नो त्याग करि ने निरवाशनी क
यइ ने प्रतक्ष ज्ञान दाता ने विषे जो डाबुं एज मोक्ष छे ने जे भ
गवान ना भक्त छे ते मां जे जोगवाला छे ते प्रतक्ष ज्ञान दाता
जे भगवान ते ने परमात्मा कहे छे परब्रह्म कहे छे परमेश्वर
कहे छे भगवान कहे छे अने जे सांख्यवाला छे ते जे ते ज्ञान
दाता ने सदगुरु कहे छे सत्पुरुष कहे छे ब्रह्म कहे छे माह
त्मा कहे छे ब्रह्म वेता कहे छे एते सर्व नामो एक भगवा
न जो जे एए बिजा कोइ नान थी जे म कोइ कचोखा

नेचोखाकदेछे नेकोइक चोखाने चावजक देछे पणते तो
 बेयचोखाजछे ते मजोगवाला भगवान ने भगवान कदेछे
 ने सांख्यवाला छे ते भगवान ने सद्गुरु कदेछे पणते तो बेय
 ना एकज भगवान छे माटे बेय नो एकज सिधांत छे तारे कोइ
 एमक देजे जे टला ज्ञान प्रापता होय ते सर्वे ने भगवान जाण
 वा तो एनुं एम छे जे ज्ञान मां भेद छे तो जे ने ज्ञाने करी ने काम
 दिक दो सटलि जाय ने पंचवीषय नां पदार्थ नो अतिशो अ
 भावयइ जाय ने एक आत्माने परमात्मा विना बिजा कोइ
 पदार्थ नी वाशनार देन ही ने देहे करी ने पण कोइ जगत ना
 उतम पदार्थ तुं ग्रहा थाय न ही ने जे वांते वा पदार्थ करी
 ने देह निरवाह कराय पण सां पदार्थ तो गमे जन ही एवो
 वैराग्य प्रगटे अने आत्मारूपयइ ने परमात्मा ना ध्यान ने
 विषे दद स्थिति थाय ने जन्म मरण नो भय छुति देहे मटी जा
 य एवीरी तनुं जे नुं ज्ञान दीय ते ज भगवान छे अने एम
 गवान जे ने मले छे ते ने ज छे लो देह थाय छे ने आत्यंतिक मो
 क्ष जे अक्षर धाम ने ने पा मे छे अने एवा ज्ञान ने पामी ने सि

(५८)

यद्यद्योते बीजाने ज्ञान आपेने विषय निवासनाटलावेने
भगवानना स्वरूपने पमाडेते पण भगवानके वायखरोप
णते नक्ता अवतार भगवानक देवायने ते पोतानुं भजन
करावे नहीने ते पण पंचविषय नो त्याग करीने भगवाननुं
भजन कर्तो होय अने जे स्वयं भगवान होय ते तो पोतानुं भ
जन करावे छेने बीजाने विषय नो त्याग करावे छेने पोते तो
पोतानी इच्छामा आवेते मवरते छेने एम वरत ताथ का पण
पोते मायामां बंधातानथीने पोताना आश्रितोने पण मा
यामां बंधावादेतानथीने पोतानी आज्ञा प्रमाणे पंचविष
य नो त्याग करावे छे अने जे भक्ता अवतार भगवान छे ते ते
ए भगवाननि आज्ञा मारहेने पंचविषय नो त्याग करिने भ
गवाननुं भजन करे तो ते भगवानके वायने जो आज्ञा लोपे
ने विषयनुं ग्रहण करे तो ते भगवानके वायनहि अने वली
ते आज्ञा लोपी होयने विषयनुं ग्रहण करूं होय ते पाप
नुं निवारण करिने शुधयाय तो पाछो भगवानके वायछे
जे ममग होय के घउ होयने मांभुय के कांकरा आदि कही

कारन होय ते चोखा के वाय छे अने ते मां धुइ के कां करा
 भले तो ते मग ने यत्त ते चोखा के वाय नही ते मजे जिव परम
 त्माने ज्ञाने करी ने धुइ कां करारुप कामादी क दोश तथा
 शब्द दिपंच वीषय निवास ना ते नी त्याग करी ने सुध धि
 यो ते भगवान के वाय छे ते नारद ने सनका दी क ने व्यास
 ने वाल्मीका दी क ते सर्व भगवान भजी ने ज्ञान पा मि ने सु
 ध धि यामाटे सर्व भगवान के वाय छे पण ते मां यी जो ना
 रदे भगवान नी आज्ञा लोपी ने विषय मुं गृह्णा क स्वं के तां
 साधु ने अष्ट प्रकारे स्त्रि नो त्याग राखौ ते नुं नाम जखरो सा
 धु के वाय ते नारदे राजा नी दी करी नुं भविषा जो वा सा रुते
 नो हाथ पोता ना हाथ मां लइ ने जो यौ त्यां तौ पोताने काम
 व्याप्यो ने ते ने परणवानुं मन थयुं ने ते नी केटली क फ जे तिय
 इ छे पछे ते ने भगवाने ज्ञान आपी ने तप करावी ने शुध क स्ता
 नारे पाछा नारदो भगवान के वाण छे अने जे म चोखा वस्तु
 गते ही यने ते मां तो धुइ भले कां करा भले तो य पण ते तो चे
 खाने चोखा ज के वाय छे ते म भगवान छे ते तो पोतानी इ छे

(६०)

मां आवेते मवर ते छेतो य पण ते तो भगवान ते भगवान प
ण ते नो वता परं च मा अओ छी या तो न थी ते कृष्ण अ
वतार मां भगवान गोपी युं साथे रास रम्या ते नुं मोटा शु
क देव जे वे ब्रह्म वेत्ता ये गान क स्कुने ते गान मे सां मली ने
प्र शिक्षित नुं कल्याण थ युं अ ने नार दे लगारे क कन्या ने
हाथ जो यो ते टलामां ते नी क जे ति थ इ माटे भगवान मां
ने बीजा भगवान ना भक्त ज्ञान आपता होय ते मां यणो
भेद छे अ ने ते क ध पणो र ही ने पा पण ने ज्ञान आपी ने
विषय निवा ज्ञाना टलाव ता होय ने आत्म ज्ञान आपि ने
परमात्माने विषे स्थिति कराव ता होय ने ते भगवान ना भ
क्त होय तो य पण ते ने भगवान जे वा जाण वाने ते नि सेवा
करवी अ ने जे पंच विषय ने भोगव ता होय ने कामादिक
ने विषे आशक्त था ता होय ने पोतानां संगी ना पण का
मादिक ओ छान था ता होय ने को इ ज्ञा त्पना नि मया ल
ता पलाव तान होय ने ते वाच क ज्ञान कथ ता होय ते सो मा
याना जीव छे ने ज म पुरी ना अधिकारी छे अ ने ते ह म के न

होयजेअमेतो जोगमारगवाला छैये केअमेतो सांख्य
 मारगवाला छैये एममाटेथी केता होयने जोतेने धर्मनि
 यमने विषयनो त्यागने भगवाननि उपासनान होयते तो
 बेयजगाडं भिछेने पारवंडी छेने तेने तो अस्सरजाणवाने
 तेनो जै संगकरसे तेना आत्मातुं भुंडं थासे माटे सांख्यने जो
 गनोरखरो एक जमत छे जे धर्मनि ममांरहीने विषेयनी वास
 नानो त्याग करीने भगवानने भजवाए जसा चो मोक्ष छे॥

॥ इति श्रीमुखसिद्धांतसंपूर्णम् ॥ ॥ संवत् १८२२ ॥

गणीसे बावीशना चैतरवदीधचोअने दीवसमहाराज
 श्रीहरिकृष्णभगवानगामश्रीधोलकामध्ये भवानीदा
 सनीधर्मशालामां पाटउपरगादीतकीये जुक्तदोलीया
 उपरविराजमानथयाहताने सर्वेजरीयानी वस्त्रधारण
 कस्यांहतांने सर्वेअंगमां पुष्पनाआभुक्षणसो निरत्नां
 हतांने पोतानामुखारविंदनीआगलसाधुनथायणांक
 हरिभक्तनिसभाभराइने बेवीहतीने संख्याआर्तिथय
 पछेभादाराजकपाकरीने सर्वेसभाप्रत्येबाव्याजे जिवनुं

(६२)

कल्याणं थावुं ते वेवातनी सिद्धीयाय तारे जिवनुं कल्याण
थाय छे ते वेवात के इतो एक भगवान नीरुपा थावी जो इये
अने बीजुं ते भगवान निरुपा पोतानी उपर अखंड रहे एवा
ण सिखवा के तां ते विज्जीया करवी एवीरी ते कृपाने क्रिया वे
य होय तारे जिवनुं कल्याण थाय छे पण ते वेय मां कृपा अ
धिक छे नै क्रिया तो कृपाना पेदा मां आवी जाय छे के म के प्रथ
म तो जीव जे ते माहा कारण रूप माया ने विषे लिन हतो ने इ
ड्युं अंतःकरण दी क कोइ अथ वन हता तारे पण उत प
तिस मे प्रथम भगवाने कृपा करी ने इड्युं अंतःकरण जिव
ने स्रज्जी आप्पां छे ने ते पछे क्रिया करवा सिखो मारे क्रिपामु
ख्य छे ने पछे क्रिया करे छे अने पछे जीव जे जीव कीया
करे छे के तां जे वां करम करे छे ते विगति ने पामे छे ते मां पण
जिव पोताने जाणो जे जे क्रिया करे छे ते पोतानुं भुडुं थाय ए
विज्जीया करे छे पण पोतानुं सारु थाय एवी क्रिया जिव ने
पोताने जाणो आवउती नयि मारे ते क्रिया पण भगवान प्र
गट थइने जिव ने पोतानी संबंध करावी नै सुभ संस्कार वं

(६३)

धावेछेतारेसारीक्रीयाकरवानुंजिवनेसुजेछेतेपणभग
वाननिजकपाछे अनेएवीरितेभगवाननीकपायेकरी
नेसभसंसकारबंधातांबंधातांतेजीवनेप्रतक्षभगवानने
विषेअसंतप्रीतियायछेपछेतेनेवेरोकधर्मकरीनेप्रत
क्षभगवानज्ञानआपेछेनेधर्मज्ञानवैराग्यनेमाहात्मेसही
तभक्तीसिद्धकरावीनेमोक्षनेपमाडेछेअनेतेनेज्ञानआ
पुंनेतेनुंपुस्तकलखाणुंतेनुंनामजनेदकेदेवायछेअने
कजीवनोभगवानेमोक्षकस्योनेनेवांसेघणाकजीवोनेसु
भसंसकारबंधायछेतेजीवनोमोक्षयायछेनेतेनीमाया
नाशपामीतारेनेमायामाहताजेजीवनेमहाकारणमांथी
स्थूलसूक्ष्मकारणदेहसरजाइनेजायनस्वप्नसुषुप्तीमां
आवेछेनेइंद्रियुंअंतःकरणेपामीनेक्रीयाकरवानेसम
र्थयायछेतेपणभगवाननासंबंधयकीक्रीयाकरवानेस
मर्थययोकेमकेजेजीवनेभगवानेआसंतीकज्ञानआपुं
तेजीवतोब्रह्मरूपयइनेप्रतक्षभगवाननीमुर्तिमांजोडाइ
गयोनेनेवाचनारूपमायातोतलिगइयातेवासनारूप

(६४)

माया निगां वरुप जे देह ते देह करीने प्रतक्ष भगवान नी
सेवा करीने आंखे करीने प्रतक्ष भगवान नि मुर्ति नांदर
न कल्याणांणी ये करीने प्रतक्ष भगवान ना गुणानां चरित्र
नुगान कसुं ने काने करीने भगवान नामुखनी वाणी सांभ
ली हाथे करीने प्रतक्ष भगवान नी सेवा करी ए विरी ते इं दि
युं अंतः करणे करीने प्रतक्ष भगवान ने विषे देह जोडाणे ने
ते संसकारे करीने देह रूप जे माया नी गां वरु ते गलि जाय छे ने
ते मां दता जे अ संख जीव ते बधाय उत पनयाय छे के तां इं
दियुं अंतः करण सजाय छे मारे उत पती स्थिती ने प्रलय ते
ना करता एक भगवान छे पण कोइ ए म कहे जे जीव पोतान
मे ले सुकृत करे तो थाय ए वात खोटी छे अ ने ते ए म के नारे
तो पापी ने नास्तिक छे ने ए म कहे छे जे पोतानी मे ले सुकृत
थाय पण पोतानि मे ले तो जिव सुकृत करी सकतो नथि अ
ने पोतानी मे ले तो जीव जे जे क्रीया करे छे ने पोतानुं भुं दुं था
य ए वीज करे छे पण सारु थाय ए विक्रीया तो जिव ने पोता
नि मे ले आवडती जन थि अ ने ते जिन मनवाला ये क्रिया

(६५)

तलैकर्मनुमुख्यपाणुं करिनेपोतानिमेलेकर्मकरवामं
इरा नीतेवेदोक्तधर्मयकीजुदापडिनेनास्तिकयइगया
अनेमोक्षमारगभुलिगया ॥ इतिश्रीमुखसिद्धान्तसंपूर्ण

॥ ॥ पदरागविदागः ॥ जगतमांगुरुबन्याछेअपार

जगतमांगुरुबन्याछेअपार ॥ टेक ॥ मोक्षनिवा

नजाणे ॥ उरमांविषयविकार ॥ जगतमां ॥ १ ॥

नाचरणामांप्रतिनेवेश परबीयानाजाग

अंतरमांराखे इवहरवानोविचार ॥ जग

धिईसाकरडधदहि करेमिगामिगआह

पयमांआकुलव्याकुल भुंडुंताकेदगादार ॥ जगत-३ ॥

एहोएवागुरुनोजेसंगकरे तेनेपुगाडेजमनेहार ॥ धर्म

नंदकेजमनाडत मारेपापिनेमार ॥ जगत-४ ॥ पद १॥

— ॥ इतिश्रीमुखसिद्धान्तसंपूर्ण ॥ —

लेखक. शा. पोपट. रवीमचंद. रेवाशी गढडावालाः ॥

श्रीहरिकृष्णमहाराजनीजेजे ॥ सद्गुरुधर्मानंदस्वामीनी

जेजेजेजे ॥

